

॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ इति शांतिप० रा० नै० भारतभा० समाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०७ ॥ ॥ ५ ॥ नीतिप्रधानानुराजधर्मा
 द्रव्यवंतश्च शूराश्च शस्त्रज्ञाः शास्त्रपारगाः ॥ कृच्छ्रास्वापत्सुसंमूढान्गणाः संतारयंतिते ॥ २१ ॥ क्रोधोभेदोभयंदंडः कर्षणं निग्रहो वधः ॥ नयत्यरिव शंसद्योग
 णान्भरतसत्तम ॥ २२ ॥ तस्मान्मानयितव्यास्ते गणमुख्याः प्रधानतः ॥ लोकयात्रासमायत्ताभूयसीतेषु पार्थिव ॥ २३ ॥ मंत्रगुप्तिः प्रधानेषु चारश्चामित्रकर्ष
 ण ॥ नगणाः कृत्स्नशोमंत्रं श्रोतुमर्हति भारत ॥ २४ ॥ गणमुख्यैस्तु संभूय कार्यं गणहितं मिथः ॥ पृथग्गणस्य भिन्नस्य विततस्य ततो न्यथा ॥ २५ ॥ अर्थाः प्रत्यव
 सीदंतितथानर्था भवंति च ॥ तेषामन्योन्यभिन्नानां स्वशक्तिमनुतिष्ठतां ॥ २६ ॥ निग्रहः पंडितैः कार्यः क्षिप्रमेव प्रधानतः ॥ कुलेषु कलहा जाताः कुलवृद्धैरुपेक्षि
 ताः ॥ २७ ॥ गोत्रस्य नाशं कुर्वति गणभेदस्य कारकं ॥ आभ्यंतरं भयं रक्ष्यमसारं ब्राह्मणो भयं ॥ २८ ॥ आभ्यंतरं भयं राजसद्यो मूलानि कृतं तति ॥ अकस्मात्क्रोध
 मोहाभ्यां लोभाद्वापि स्वभावजात् ॥ २९ ॥ अन्योन्यं नाभिभाषंते तत्पराभवलक्षणं ॥ जात्या च सदृशाः सर्वे कुलेन सदृशास्तथा ॥ ३० ॥ न चोद्योगेन बुद्ध्या वारूप
 द्रव्येण वा पुनः ॥ भेदाच्चैव प्रदानाच्च भिद्यंते रिपुभिर्गुणाः ॥ ३१ ॥ तस्मात्संघातमेवादुर्गणानां शरणं महत् ॥ ३२ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांतिप० राजधर्मानु०
 गणवृत्ते समाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०७ ॥ ॥ ५ ॥ युधिष्ठिर उवाच महानयं धर्मपथो बहुशास्त्रश्च भारत ॥ किं सिद्धे वेदधर्माणामनुष्ठेयतमं म
 तं ॥ १ ॥ किं कार्यं सर्वधर्माणां गरीयो भवतो मतं ॥ यथाहं परमं धर्ममिह च प्रेत्य चानुयां ॥ २ ॥ भीष्म उवाच मातापित्रोर्गुरुणां च पूजा बहुमतामम ॥ इह
 युक्तो नरो लोकां न्यशश्च महदश्रुते ॥ ३ ॥ यच्च तेभ्यनुजानीयुः कर्मता तसु पूजिताः ॥ धर्माधर्मविरुद्धं वा तत्कर्तव्यं युधिष्ठिर ॥ ४ ॥ न च तैरभ्यनुज्ञातो धर्ममन्यं स
 माचरेत् ॥ यंच तेभ्यनुजानीयुः स धर्म इति निश्चयः ॥ ५ ॥ एत एव त्रयो लोका एत एवाश्रमास्त्रयः ॥ एत एव त्रयो वेदा एत एव त्रयो ग्रन्थः ॥ ६ ॥ पिता वै गार्हपत्योऽग्नि
 र्माताऽग्निर्दक्षः स्मृतः ॥ गुरुराहवनीयस्तु साग्नित्रेता गरीयसो ॥ ७ ॥ त्रिष्वप्रमाद्यन्ते तेषु त्रीं लोकांश्च विजेष्यसि ॥ पितृवृत्त्या त्विमं लोकं मातृवृत्त्या तथा परं
 ॥ ८ ॥ ब्रह्मलोकं गुरोर्वृत्त्या नियमेन तरिष्यसि ॥ सम्यगेतेषु वर्तस्व त्रिषु लोकेषु भारत ॥ ९ ॥ यशः प्राप्स्यसि भद्रं ते धर्मं च सुमहत्फलं ॥ नैतानतिशये ज्ञातुनात्यश्री
 यान्न दूषयेत् ॥ १० ॥ नित्यं परिचरेच्चैव तद्वै सुकृतमुत्तमं ॥ कीर्तिपुण्यं यशो लोकान् प्राप्स्यसे राजसत्तम ॥ ११ ॥

नश्रुत्वा तदनुयाहकान् शुद्धधर्मानाह महानित्यादिना ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ वृत्त्या पूजया ॥ ८ ॥ ९ ॥ नतिशयेत् भोगेषु क्रियासु वा स्वस्याधिक्यं न दर्शयेत् ॥ १० ॥ ११ ॥